

7563—7578 in crypta q. d. *la grotta delle vipere* ex ipsa rupe excisa et in templi speciem fabricata, quae est extra Cagliari ad viam quae ducit per vicum S. Avendrace. Imaginem cryptae dedimus in Ephemeridis epigr. vol. IV ad p. 484; descriptionem Vincentii Crespi inde repetimus: 'In fronte aediculae duae erant columnae, quarum cum ipsae perierint capitulorum fragmenta superant formae Romanae; utrimque vero adhuc extant singulae parastatae, quibus epistylum innititur zophoro ut ita dicam auctum, qui undique cinctus ora guttulis distincta medius ornatus est fastigio, quod cum epistylum parastatis incubet ipsum columnis suffulciri videtur. Inferior monumenti pars cum vi adhibita plane eversa sit, tamen cum intus haud dubia antiqui pavimenti vestigia appareant, columnarum altitudo certa ratione demonstrari potest. Ad pronam per scalas aditum fuisse, etsi ipsarum nihil superest, et loci natura docet et huius cum aliis monumentis vicinis comparatio; nec minus ipsa columnarum mensura in causa est, cur in fundamentis sat amplis eas positas fuisse statuamus. Epistylum quod una cum zophoro optime conservatum est, quippe vivo saxo excisum, duas fascias habet alteram alteri imminentem, quibus quae superiniecta est stria paullo latior titulo dedicatorio (n. 7563) inscripta est. Fastigium urceolo et patera ornatum utrimque ad metoparum similitudinem singulos habet serpentes inter binas aras exsculptos, quae triglyphorum loco sunt. Capitulum supersunt abaci mutili, quorum alteri pulvini volutaeque aliquid adhaeret cum acanthi foliis. Vestibuli sive pronai parietibus inscriptiones Graecae Latinaeque incisae sunt, quarum quae ingredienti adversa est acanthi foliis ab ceteris seiungitur. Sub hac inscriptione quae fuit olim porta ad angustam cellulam conducebat compluribus loculis oblongis instructam, unde per gradus aliquot ad cameram ipsam sepulcralem descenditur opere coronario incrustatam, de quo praeter pauca acanthi folia Gorgonis caput superest anguibus crinitum, maximam tamen partem id manuum vi deletum. Huius camerae parietes tecto propinqua corona ambit non multum prominens, ubi vascula urnasque cinerarias positas fuisse coniecerim; infra ad dextram sinistramque loculi perlongi parietibus immissi ad defunctorum corpora integra recipienda maiorque etiam et profundior in apsida curvatus locus in pariete medio, duobus lectis aptus, ubi dubium non est quin ipsius Pomptillae posteaque Philippi viri ossa condita fuerint (cf. n. 7575).'

7563 in epistyllo extrinsecus infra aetoma litteris maximis.

OBOOS MEMORIAE · ATILIAE · L · F · POMPTILLAE · BENEDICTAE M · S · P

De vocabulo OBOOS, quae lectio certa est, et de formula M·S·P vide infra.

7564 in epistyllo interiore supra ianuam sepulcri.

D	M
ATILIAE · L · F · POMPTILLAE MAMMAE OPTIMAE	
M CASSIO PHILIPPO TATAE PARENTIBUS SANCTIS	
L · ATILIVS FELIX ///IM///// ET l. atilivs	
5	EVTYCHVS LIB JECer sibi POSTERISQ
	1/PTI//////////ERC//////////
	B

Virgulis in hac et in sequentibus quantum fieri potuit hiatus spatium ita significavi, ut singulae virgulae singulis litteris respondeant.

7565 in pariete vestibuli introeunti dextro.

VRBIS · ALVNA · GRAVES CASVS · HVC VSQVE SECVTA
CONIVGIS INFELICIS ATILIA CVRA PHILIPPI
HIC · SITA SVM MANIBVS GRATIS SACRATA MARIT
PRO CVIVS VITA · VITAM PENSARE PRECANTI
5 INDVLSERE DEI NE CESSER · FAMA MEREMVR

*Urbis alumna, graves casus huc usque secuta
coniugis infelicis, Atilia, cura Philippi,
hic sita sum manibus gratis sacrata mariti,
pro cuius vita vitam pensare precanti
indulsere dei: ne cesses, fama, meremur.*

7566 sub praecedente.

INDVLSERE
QVOD CREDIS TEMPLVM QVOD SAEPE VIATOR ADORAS
POMPTILLAE CINERES OSSAQ PARVA TEGIT
SARDOA TELLVRE PREMOR COMITATA MARITVM
PROQ VIRO FAMA EST ME VOLVVISSE MORI

Quae dedi inclinatis, hodie absunt, adsunt apud solum Danium. —
3 PREMOR Dan., hodie r/MOR.

*Quod credis templum, quod saepe viator adoras,
Pomptillae cineres ossaque parva tegit.
Sardoa tellure premor comitata maritum
proque viro fama est me voluisse mori.*

Templum dici de sepulcro quod sepulcrum est notabile, eo magis quod vocabulum insolitum (cf. Orell. 775: *templum in honorem ac memoriam Domitiae Corbulonis fil.*) redit in conditorio iuxta posito n. 7719. Vide item quae infra monuimus de oboos vocabulo.

7567 sub praecedente.

ΕΙΣΙΑΣΟΥΠΩΜΠΙΛΛΑΚΑΙΕΣΚΡΙΝΑΒ ΛΑΣΤ ΗΣΕΙΕΝ
ΟΣΤΕ ΑΚΑΙΘΑΛΛΟ ΣΕΝ ΠΕΤΑΛΟΙΣΙΡΟΔΩΝ
ΗΔΥΠΝΟΥ : ΕΚΡΟ ΚΟΥ ΚΑΙΑΓΗΡΑΤΟΥΑΜΑΡΑΝΤΟΥ
ΚΕΙΣΚΑ·ΑΒΛΑ ΣΤΗ ΣΑΙΣΑΝΘΕΑΛΕΥΚΟ ΙΟΥ
5 ΩΣΙΣΑΝΑΡΚΙΣΣΩ ΙΤΕΠΟ ΛΥΚΛΑΥΤΩΙΟΥΑΚΙΝΘΩΙ
/ΑΙΣΟΝ ΕΝΟΥ ΙΓΟΝΟΙΣ ΑΝΘΟΣΕΧΟΙΤΙΧΡΟΝ ΟΣ
///ΓΑ ΡΗΝΙΚ ΑΠΝΕ ΥΜΑΜΕΛΩΝΑΠΕΛΥΕΦΙ ΛΙΠΠ ΟΣ
///·ΕΝΑΚ ΡΟΤΑΤΟ ΙΣΧΕΙΛ ΕΣΙΠΡΟΣΠΕ ΛΑΣΑΣ
ΣΤ/ΣΑΛΙ/ΟΥΥΧ/ΥΝΤΟΣ ΥΠΕΡΓΑΜΕΤΟΥ ΠΩΜ ΠΤΙΛΛ
10 ΤΗΝΚΕΙΝΟΥΙΩΗΝΑΝΤΕΛΑΒΕΝΘΑΝΑ ΤΟΥ

Εἰς ἴα σου, Πώμπιλλα, καὶ ἐς κρίνα βλαστήσειεν
ὄστέα, καὶ θάλλοις ἐν πετάλοισι ῥόδων
ἡδυπνοῦ τε κρόκου καὶ ἀγηράτου ἀμαράντου
καὶ καλὰ βλαστήσαις ἄνθεα λευκοῦ,
5 ὡς ἴσα ναρκίσσῃ τε πολυκλαύτῃ θ' ὑακίνθῳ
[καὶ σὸν ἐν ὀψιγόνοις ἄνθος ἔχοι τι χρόνος·
[ἦδε] γάρ, ἠνίκα πνεῦμα μελῶν ἀπέλυε Φίλιππος,
[ψυχὴν ἀκροτάτοις χεῖλεσι προσπελάσας,
στᾶσα λιπρὸ ψυχῶντος ὑπὲρ γαμέτου Πώμπιλλα
10 τὴν κείνου ζωὴν ἀντέλαβεν θανάτου.

Verborum continuitas crebris lapidis rimis foraminibusque interrupta est, paucae tamen litterae ita evanescere, ut nullum supersit vestigium. — Post v. 6 spatium aliquanto maius relictum, invito, ut apertum est, poeta. — 8 ψυχὴν de sua coniectura dedit Kaibel. — 9 in. 'aut ΣΤΑΣΑ aut ΣΤΗΣΑ' Schmidt.

7568 sub praecedente.

ΟΙΗΝ ΣΥ ΙΥΓΙ Η ΝΕΤΕΜΕΝΘΕΟΣΩΣΤΕΘ ΑΝΕΙΝΜΕΝ
ΠΩΜ ΠΤΙΛΛΑΝΓΛΥΚΕΡΟΥΛΥΤΡΟΝ ΥΠΕΡΓΑΜΕΤΟΥ
ΙΗΝΔΑΚΟ ΝΤΑΦΙΛΙΠΠ ΟΝΕΠΕ ΥΧΟ ΜΕΝΟΝΔΙΑΠΑΝΤΟΣ
ΣΥΝΚΕΡΑΣΑΕ ΨΥΧΗΠΝΕΥΜΑΦΙΛΑΝΔΡΟΤΑΤΗ

Οἴην συζυγίην ἔτεμεν θεός, ὥστε θανεῖν μὲν
Πώμπιλλαν γλυκεροῦ λύτρον ὑπὲρ γαμέτου,
ζῆν δ' ἄκοντα Φίλιππον, ἐπευχόμενον διὰ παντός
συνκράσα[ι] ψυχῇ πνεῦμα φιλανδροτάτη.

1 non fuit τούτην. — 4 συνκράσαε insculpsit lapicida Latino sermoni adsuetus.